

Fimpen – en fotbollstokig filmregissörs fixa idé

I Fimpen ställde hela det svenska herrlandslaget i fotboll upp gratis – Bo Widerberg var bra på att övertala folk.

Bo Widerbergs snille var stort och omfattade mer än hantverksskicklighet – han hade också förmågan att genomdriva projekt ingen annan skulle ha lyckats med. Den klassiska barnfilmen Fimpen, till exempel.

TEXT: MÅRTEN BLOMKVIST

En riktigt originell idé

Det fanns två saker som det var meningslöst att säga till Bo Widerberg:

”Du får inte ...” och ”Det går inte ...”

Bo Widerberg (1930-1997) var galen i idrott, särskilt fotboll. När han filmade på olika ställen i Sverige ingick det ofta i inspelningsledarens uppgift

att leta rätt på människor på platsen som ville ställa upp och spela fotboll mot ett lag sammansatt av filmarbetarna, inklusive regissören Bo. I början av

Bo Widerberg älskade fotboll.

1970-talet fick Bo Widerberg en av sina mest originella idéer: Han skulle göra en fotbollsfilm, och han skulle använda riktiga svenska fotbollsspelare i den! De bästa. Det svenska landslaget.

Och han skulle betala för hela filmen själv, han skulle vara den enda producenten.

Det händer nästan inte att filmregissörer själva finansierar en hel långfilm. Nuförtiden är oftast många olika bolag, filminstitut och tv-kanaler inblandade för att få ihop kapitalet som krävs. Många ska avlönas, resor är dyra, till efterarbetet krävs många kostsamma timmar i laboratorier – som det var då – och i ljudstudior.

Unik övertalningsförmåga

Bo Widerberg var inte rik. Men han hade en fantastisk förmåga att övertala folk. *Fimpen* är en demonstration av hur mycket man kan åstadkomma om man aldrig frågar sig hur man ska göra något utan bara gör det.

I filmen finns bilder från Röda torget i Moskva. Detta var under Sovjettiden, diktaturen var sträng. Widerberg hade inte tillstånd att filma på torget. Fotografen Åke Åstrand minns hur deras tolk flydde i fasa när den stora filmkameran halades upp i hjärtat av Moskva.

Vid en del fotbollsmatcher hade Widerberg tillstånd att filma i pausen men inte under match. Det struntade han i och filmade ändå.

Fotbollsspelarna fick inte betalt. Säkert hade de, när det gjordes upp att Widerberg skulle följa landslaget till matcher, inte insett hur mycket han skulle få dem att agera i filmen. Det var typiskt för Widerberg. Människor

lockades att göra honom en tjänst, vilket var roligt. Snart var de indragna och hade gjort mer än de räknat med. Det var mycket Bo Widerbergs entusiasm och hans bergfasta övertygelse att ingen kunde säga nej till honom som gjorde att människor gav sig och drogs med.

En tjänst här, en tjänst där, så kom *Fimpen* till. Vid denna tid gjorde Adidas ännu inte fotbollsskor för barn; via kontakter förmedlades huvudrollsinnehavaren Johan Bergmans skostorlek och så tillverkades skor speciellt för honom.

Modet att våga chansa

En del personer kom i kläm. Speciellt i slutfasen, när pengarna var slut, anlätades folk utan att Widerberg räknat ut hur de skulle få betalt. Det blev några

olustiga efterspel, alla fick inte utlovad betalning.

Å ena sidan: så bör man naturligtvis inte bära sig åt.

Å andra sidan: *Fimpen* kan också ha något att lära oss om att våga chansa, utan att ha en färdig plan klar.

Det ville Bo Widerberg få oss att göra mer. Han åstadkom mycket, och kanske är det hans talan lärarinnan för på slutet. Då sitter *Fimpen*, fotbollsgeniet, konstnären, omgiven av fnittrande klasskamrater, ivriga att få ge rätta svaret på talet som *Fimpen* misslyckats med.

Fröken säger åt dem att ta ner händerna: ”För det finns saker ibland som är viktigare än att två och två blir fyra.”

Mårten Blomkvist är filmkritiker i *Dagens nyheter* och författare till *Höggradigt jävla excentrisk: en biografi över Bo Widerberg* från 2011.

”Det finns viktigare saker än att två och två blir fyra”, tycker *Fimpen*s skolfröken (Monica Zetterlund).